

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Čehi.

Boj na českimi voliščih je končan. Nepremagan staročeski lev stoji ponosno. Zopet se njegov glas mogočno razlega po českimi dobrih in planjavah v strah vsem protivnikom českega prava. Mladočeska mačka leži na smrt ranjena in nemčurska gadja zalega nabira zopet strup zoper „trdovratne“ Čehce. Pogledimo nekoliko boj in pomembo veliko boja. O českimi nemčurjih mi ni treba veliko praviti, saj so našim podobni kakor jajce jajcu; vsi ti izrodki in spake so ubijalci slovanstva, ki kar očito škilijo v nemški rajh. Nekoliko več besedi o Mladočehih, ki so v zlahti našim mladičem.

Leto dni je, kar so Mladočehi v „N. Listih“ v tir pognali politiško delavnost. Pa ta politiška delavnost je le puhla fraza, kakoršnih vse mrgoli okoli mladih, kakor muh okoli gnjiline. S to puhlo frazo so hoteli „starim“ napovedati boj, raztrgati žložni česki narod v dve stranki, polakniti se vojvodstva českega naroda, vreči česko pravo v blato, na Dunaj priti, beračiti za kake narodne pravice, in ondi objemati nemške liberalce kot pogumne rabelje pravega liberalizma in ž njimi veselo plavati v derečini liberalizma. Po vsem tem se českimi mladičem zdeha.

Meseca januarja je česki narod dal grobokopom českega prava odgovor, ki bi jih bil moral privedi k pameti; edini Sladkovski — prvak mladičev — je prodril, vsi drugi mladiči so slavno podlegli na volilnih bojiščih. Pa odpodi nadležno muho od sebe, pride ti zopet nazaj. Kakor sem rekel, postavljeni so bili pred nekoliko meseci pred vrata, a zdaj so zopet skozi okna silili v svetišče českimi pravic, da bi jih izdali Nemcem. Ali zopet so

jo naleteli; po vsi Čehiji se sliši jok in stok kandidatov „mladih src“; le šestero je živih prišlo iz boja. Pa kako so agitirali!

Mladočehom se mora priznati neutrudljivost v agitovanju. Pa jim je tudi vsak posredek dober; laž in presekavanje resnice, to so tisti kolci, s katerimi skušajo prekucniti Staročehce. V laganju so dostojni vrstniki našim mladičem. „N. Listi“ so odposlali na različne kraje skoro vse vrednike, da so delovali za — mlade. Iz prage so se golo — in kozjebredci mladiči razleteli na kmete agitovat za — mlade. Kaki mladič je v neznanu vas pal, kakor iz oblakov; nobeden ljudi ni vedel, kdo je, od kod je, le to so videli in slišali, da je mešetar mladih. Na koše knjižur, v katerih se Palacky in Rieger obirata, se je razsejalo med narod; ker jih ljudje neso hoteli jemati zastonj, metali so so jih mladiči po noči pred vrata hišna, da so jih le razdali. Kmete so vozili v kočijah in jih napajali s pivom. Da, njih nesramna predrznost je segala tak daleč, da so volilcem jemali liske, izbrisavali staročeskega kandidata in zapisavali mladočeskega, da so listki morali biti popravljeni na povelje c. kr. služabnika. In ko je neki Staročeh dobro podajal mladiče kot razkolnike in grobokope, kričali so omikano: „Van ž njim!“ Madjarska surovost se prijemlje!

Kandidatna listina mladočeska je dokument izdajalstva. Kajti, ko bi bili zmagali mladiči, razbili bi česko prav v šibre; deklaracija, ki tirja pravo českega kraljevstva, jim je le „velika neumnost.“ Ali ni to jasno rečeno?! Šli bi na Dunaj, bi brate v liberalizmu podpirali, Nemce in naše mladiče, z veseljem bi rodili liberalne postavbe, za narodne pravice bi ob prilikah koledovali kot „ponižne sluga“. In kakov dobiček so mladiči prinesli iz Dunaja? Takov, kakoršen je strah: okolo kraja ga nič

ni, v sredi je pa votel“. Spominjam se tu mladičev naših žalostne postavbe. Ti junaki so nam iz Dunaja prinesli toliko, da se spraviti ne moremo. Tudi Moravanje so dunajsko lese-njačo s praznimi rokami zapustili; menda so seboj odnesli to prepričanje, da bi se moralo vsakemu človeku s kropom puščati, ki pričakuje kakih pravic od liberalcev a la Dežman in Herbst. A naši mladiči pogumno mahajo na Dunaj, da jih imajo ondi za „jurčke“. V možganih mladičev gospoduje egiptovska tema. Več svetlobe omikačem!

Pa tudi pri volitvah se je mladočesko izdajalstvo pokazalo v vsi nagoti. Mladočehi so bili zmenjeni, da na vseh krajih kandidirajo — če ne očito, pa vsaj skrito, tako so imeli čez 30 očitnih kandidatov, 50 pa skrivnih bolj — ako bi tudi vjeli le nekoliko glasov. Kaj se to pravi? „Povsod nastavimo svoje kandidate, če tudi vemo, da ne zmagamo, le da nekoliko glasov odbijemo starim — naj tudi ustavak zmaga pri tem, nič ne de.“ — Vse, kakor pri nas! — V domačlickem okraju je ustavak zmagal, ker so mladiči glasovali zanj. Bravo mladiči! „Narodnost čez vse!“ Slišite slovenski mladiči? Kukavice! Dejanje kaže, da je mladičem, našim in českimi, v prvi vrsti za prvaštvo in liberalizem, v drugi še le za narodnost. „Apres vous le deluge“ — naj narod hira, da smo mi le prvaki in liberalci z liberalno krošnjo na hrbtu. Rod Efialtov še ni izginil. Še enkrat: Kukavice!

Pa hvalo Bogu, izdajalstvo mladočesko se je razbilo na skalotrdni nepremakljivosti prostega českega naroda, in še bolj na izobraženosti českimi mest. Mladočeska mačka je vržena ob tla, da je vsa pokvečena in zmaščena, a ubita še ni. Do bodočih volitev se zopet izliže in zopet jo bomo videli začeti obupni boj zoper staročeskega leva. Francoski pre-

Podlistek.

Voltaire.

(Konec.)

Voltaire sam se je sramoval dela v prvotni obliki trdeč, da se je v prepisih pokvarilo in skazilo. Objavi toraj leta 1762 izdajo, v koji je vse izpustil, kar se mu je preveč pogubljivo in nevarno dozdevalo. Ker je tudi v tej popravljeni izdaji grozno nesposodobno, pohujšljivo, sovražno veri in javni pristojnosti bilo, lahko sodimo, kakošno je bilo, ko se je na skrivnem dvorom, imenitnim gospodom in gospem pošiljalo.

A Voltaire ni le vsake pozitivne vere sramotno napadal, nego sleherno filozofično sistemo. Vsako vedo, vsako še tako trdno resnico je zasmehoval, sam ni bil v nijedni znanosti strokovnjak. Ako komu, so njemu

veljale besede Voileau a: „la critique est aisée, et l'art est difficile“. (Razdirati je lahko, a zidati je težko.) V svojem romanu „Memnon“ sramotil je dobrohotnega Rousseau-a. Dokazuje namreč, da modrijan, ki misli, da je dolžnost in mogoče po zakonih pameti živeti, je nor in se mora v norišnico zapreti. Na vprašanje: kaj je zakrivil Rousseau, da ga tako preganja, odgovori lakonično, „zakaj tako slovi?“

Uklanjali so se Voltaire-u najvišji dostojniki boječi se javnega satiričnega zasramovanja. Friderik II. in Katarina II. bila sta z njim v osebnej zavezi. Katarina mu pošlje svojo z biseri okinčano podobo. Friderik pa zapiše z lastno roko na štatvo Voltaire-ovo: „Viro immortalis“. (Neumrjočemu možu.) Pri Genfu v Švici si je pozneje kupil vilo, koju je imenoval: Delices, t. j., razkoša. Tu je živel dolgo časa sovražen pa tudi češčen od sveta z dohodki 140.000 lir. Tu je vredeval svoje filozofične probleme ter jih v posebnej knjigi objavil z naslovom: „Raison“, to je, pamet.

Smrt bila je primerna njegovemu življenju. Končal je po najverjetnejših svedokih v besnosti in popolnej obupnosti. „Zapuščen sem od Boga in od ljudi“, stokal je neprenehoma. V smrtnem strahu in premagan od svojih groznih bolečin klical je božje ime; vmes pa tudi strašno preklinjal. Prosil je za duhovna, a prijatelji, ki so strmé smrtno posteljo obdajali, niso mu uslišali zadnje prošnje; kajti njegova spreobrnitev bila bi njih obsodba. V poslednjih trenutkih polasti se njegove duše groza, strah, obupnost. „Čutim roko“, ihti, „ki me tira pred sodnika“; zmešano in divje gledaje metal se je v smrtnih stiskah po postelji glasno vpiloč: „To je hudič, hoče me zgrabiti. Vidim ga . . . Vidim pekel . . . Odženite jih . . .“

V tem milovanja vrednem stanu zgrabi prisiljen od grozne žeje za posodo, ki je pri postelji stala, nastavi ter izpije . . . Na to silno zaječi in onesnažen z blatom in krvjó, ki mu je iz nosnic vrela — konča.

govor: „domage rend sage — škoda zmodri“ obračajo „Rusini na poljake: „Mudrij Ljah po škode,“ — a o Mladočehih se še to ne more reči. Dvakrat so bili na voliščih že stepeni na žive in mrtve udarce, pa jih še ni zmodrilo: že zdaj obetajo, da pri bodočih volitvah zopet poskusijo srečo. V tretje gre rado, pravi Slovenec; ko bodo tepeni še v tretje, morebiti se vendar le streznejšo iz omotnega liberalizma. — Kaj počno zdaj Mladočehi s politiko delavnosti! Kukavnih šest poslancev imajo. Eden njih pravi, dokler nemamo 43 sedežev, ostanejo tudi mi doma; drugi pravi, v deželni zbor gremo, če sva tudi le dva; in tretji hoče iti na Dunaj, v državni zbor. Šestero poslancev, pa tri stranke. Še med seboj neso edini. Kaj se govori o Poljcih? „Dva Poljca, in tri stranke.“

Slava Staročehom, ali bolje rečeno, Čehom. Pogumno so stopili na vrat mladim kazimirom, junaško so podrli domačega protivnika. Številke govore. Staročeski kandidati so dobili 15591 glasov, razkolniški pa 2622.*) Zopet so Čehi pokazali, da so nepremakljivi junaki, ki ne odstopijo od deklaracije, od boja za pravo, ki ostanejo mož — beseda. Odločno so tirjali svoje pravo, tirjajo ga še zdaj in ga bodo tirjali. Nemajo zastoj Poljaki v njih lepe prislovice: „Co za Czech, slowo nietrzymać?“ — Kaki Čeh, besede ne držati? Staročeh je neomahljiv, naj ob njega treskajo strele ustavovercev, naj ga skuša zapeljivost mladičev. Mladočehi nasproti nemajo več českega značaja, ampak so trst, ki ga veter maje semtertje. Danes prisegajo pred vsem svetom: „Deklaracija je naše odrešenje,“ — jutri: „Deklaracija je velika neumnost;“ — danes si bijejo na prsi: „Pravo českega kraljevstva nam je čez vse!“ — jutri gobezdajo: „Pravo naše vrzimo v kot, med zastarelo šaro!“ Taki vetrenjaki, take veše bi rade prvakovale! Herostrati!

Staročehom pa: Slava!

K a u l u s.

*) „Sl. N. piše: „pri kmetijskih volitvah so dobili Staročehi 1908 glasov, Mladočehi pa 1200.“ (št. 154.) To je laž. Oni so dobili 5171 glasov, ti pa 1250. Da se „Narod“ predrzne lagati v oči številkam! To je čez vse meje! Čudni patroni, si Mladoslavenci. „Narod“ — poštenič laže, da te kar praši; in mladičem to vse tako dobro tekne. Kakoršno bitje, takošna piča: za osla krma, za psa meso, za mladiča laž. „De gustibus non est disputantibus“, dejal je nek kranjski grajšček. Pis.

Žalostni konec tega brezbožnika in bogokletnika osupnil je njegovega zdravnika slovitega Trochin-a, protestanta, ki mu je v poslednji uri stregel. On piše o Voltaire-ovi smrti to-le: „Predočite si besnost in divjanje Oresta, pa imate le slabo podobo besnosti in divjanja Voltaire-jevega v zadnjih trenutkih. Želeti je, pristavlja, da bi bili naši filozofi priče grizenja vesti in besnosti Voltaire-ove; bolje ne bi se mogli podučiti isti, ki so ga s svojimi deli spridili.“ Ko maršal Richelieu o tem tragičnem prizoru sliši, vsklikne ves začuden in zavzet: „V istini, to je grozno, človek se ne more zavesti.“

Tako je končal filozof nevere in svobodomiselnik, zaničevalec Boga in njegove cerkve, pohujševalec mladine in zapeljivec ljudstva. O vi vsi, ki zaničujete resnico, pravico, vero, božje naprave, Boga in njegove častilce, hočete li ednako v večnost preseliti se, kjer prejme slehernik plačilo po svojih zaslugah?

M. Lipakov.

Časništvo in pravost.

Eno najbolj zavrženih načel pravi: „Politika ne pozna pravosti“, ali: „v politiki ni nobene pravosti“. Kdor je vnešen, kadar se hudo godi, ali celo vesel vdeleževalec hudega in zanikarnega, je to očitno znamenje, da taki človek ni nič vreden, bodi si v politiki ali v nepolitiki. Veselje do zanikarnosti priča, da imaš sprideno srce, krive in kužne misli in toraj kar govoriš, pišeš, sodiš, je vse spačeno, kužno in nič vredno. Tudi protestanški zgodovinar Kahlman pravi: „Ako bi kdaj dan nastopil, ob katerem bi mi bilo jasno, da nprava in politika sta ločena predala, nobeno uro bi se več z ukom in učenjem politike ne pečal; od tistega trenutka bi cenil državo kakor iznajdeno pogubo za človeštvo.“

Če je pa tako s politiko sploh, kaj čemo misliti ali reči o političnih časnikih, ki ne le nič dobrega ne sejejo, ampak povsod dobro podirajo? Kaj bomo rekli o časnikih, katerih načelo je: pobijati to, kar je korenina in podstava sreče in blagra pri vsakem narodu? Ako vse gre na razpor med narodom, vse na to, da se neogibno potrebna edinost in sloga podira, kakošna je ta politika?

Eden tacih listov je oni, ki se po krivici imenuje „Slovenski Narod“, čegar djanje je pa razpor in razdor med Slovenci. Vzemi v roke kateri koli list, se boš tega prepričal. V št. od 14. julija n. pr. ima dopis „od Ormuža“, ki je po svojem zlogu, po svoji logiki in gramatiki „pisker ričeta“, po svoji tendenciji pa nekoliko nacmokanih zabavljic, brez le ene zdrave misli. Roge pa kaže vsem slovenskim postavnim listom, veri vsega slovenskega naroda, poglavarju vseh katoličanov na zemlji in zabavlja vsim tako brez glave in pomisleka, kakor je navadno le pri ljudeh, ki niso le čisto brez odgoje in omike, ampak tudi brez srca. Če taki bosf značaji niso milovanja vredni, ne vemo, koga bi imeli na svetu milovati. Naš najstariji sedanjih slovenskih časnikov n. pr. se psuje za: „klepetulje stare Novice“. Moram pa po pravici reči, če mi tudi včasih ktera reč v njih ni bila všeč, da v vsih 32 tečajih noben list tega „predikata“ ne zasluži, neke plemenite postavnosti temu listu še noben poštenjak ni odrekel, in kdor „klepetavost“ „Novicam“ pripisuje, on je sam „klepetac“, ki ne vé, kaj piše. „Danico“ pita z „nezmotno“; ker pa smo si svesti, da se v vsih 27 tečajih ni nobenkrat za „nezmotno“ oklicala, toraj vsak lahko sodi, koliko je „Narod“ vreden, ki s takimi neslanostmi čitateljem svojim postreza. Da občinstvo bolj spozná, koliko časniške veljave in zmožnosti ima list „Narodne tiskarnice“, bodi omenjeno še to-le: Razžalil je v omenjenem dopisu pred drugim dva glavnih stanov sploh z neotesanim zabavljanjem, potem pa zopet žali sploh katoliški slovenski narod, ker mu njegovo največjo svetinjo, sv. vero, po svoji navadi v nič deva, ter s tem počenjanjem svojemu lastnemu narodu iše časno in večno škodovati. Dopoveduje hudo letino, nesreče, poboje, ki se godé po Štajarskem, zasramuje pa vero, ktera morije, tepeže ter vse krivice in žaljenja do bližnjega prepoveduje, in uči, da kazni so šibe za greh! Ali imajo ljudje glavo, kateri tako počenjajo? Ali so izdajatelji tacega lista pač kterikrat prevdarili, kaj da počenjajo?

Naj presodijo pa spoštovani čitatelji še to, koliko n. pr. so kos „profitirati“ iz zloga stavkov, kakor je ta-le: „Gospodarju“ pak svetujem, naj se rajši briga za ono gospódo, katera nobenim načinom neče odmerjenih veronauku

ur točno držati, zadajoč tem največ neprilik učiteljem, ter i vraz boga — mi ne izkorenjujoč iz mladih src — . . . Molčimo o drugih butoglavnostih, ki jih ni dosti manj, kakor stavkov v tem spisu. Ti omilovalna slovenska „inteligencija“, če res kateri „inteligentni“ v vsestranski polomljenosti živeža išejo.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 17. julija. „Narod“ je začel v misijon hoditi, zdaj bode saj zapustil svoje laži, obrekovanja, sovraštvo katoliške cerkve, ter se bode podal na pot pokore. Tako bi utegnil misliti, kdor vé, kako tiho in ponižno sta se primuznila dva gospoda k častitemu starčku misijonarju gosp. Pircu, ga to in uno izpraševala, da bi ga „v besedi vjela“, in potlej razsula gosto točo psovanj čez duhovstvo, češ, da je ubogi starček brez vse pomoči! Nista pa boje nič družega zvedila, kakor to: „Z vsim sem zadovoljen in prav v miru živim“. Gospod Pirc je preteklo sredo odšel s svojim spremljalcem na Gorenjsko in mi smo „Narodovo“ obiskovanje ali bolje reči „preiskovanje“ zvedeli še le iz „Naroda“ od četrtka; toraj nam gospod misijonar sam tega, kar o tej reči vemo, ni mogel praviti in tudi pravil ni, tudi Pirceve strežnice o slovečem „Narodovem“ obiskanju ni bilo doma; vemo pa to iz čisto zanesljivega vira in sicer „generis masculini“. To bodi povedano zato, da ne bode mislil „Narod“, da se je spolnilo njegovo zvičajno prerokovanje, češ: „zdaj bodo še le obsuli č. starega gospoda in rekli: taji, reci, da ni res“. Ti revno farizejstvo, ki meniš s takimi zvičajnostmi svojim lažem verjetnost pridobiti!

Kaj tedaj stori „Narod“, ker s svojim izpraševanjem ni dosegel tega, kar je tako pri srčno želel? To je storil, kar dela vsak dan: udaril je na boben laži in obrekovanja, ter je naznanoval: kako v „žalostnih okolščinah“ je gospod Pirc „Tožil(?) nam je“, pravi, „da mu ne prihaja od nikoder nobena podpora in ko nam je v spomin svoje prijaznosti poklonil nekatere iztise svojih ravno tiskanih „pesmi“, ter mu je pisatelj teh vrst s prošnjo izročil majheno povračilo za tiskarne troške, je ubogi mož ginjenim srcem prejel mali znesek, rekoč: „Saj ni treba, a ker mi je sila (?), hvala ležen prejmem vaš dar in molil bom za vas“. — Rekel je tudi nekoliko prej: „Čestiti mož stanuje v špitalskih ulicah pod streho v majhni zaduhli sobi mej ubogimi dijaki“. In nekoliko pozneje, da „trpi pomanjkanje v vsakem obziru. Kje je tu krščanska ljubezen?“ . . .

To tedaj je materija „Narodovske“ pravde, po kateri je vskliknil: Monsignor Jaran*), kaplan Klun! Kako neutrudeno delata vidva propagando za ubozega jetnika v Vatikanu, ki leži na slami . . . ali vesta vidva, v kakih okolnostih se nahaja čestiti gospod Pirc, vaš stanovski brat? „Danica“ pošlje vsako leto na tisoče frankov v Rim, da dobodo Jaran in Costi od tam pohvalo . . . Pri vsaki priliki prosijačita za kako cerkev na Golovci in za cerkev pri sv. Florijanu in za vse druge nepotrebne reči; star veteran in sodelavec v vinogradu gospodovem, rojak, pa v svojih zadnjih urah starega življenja, ter v vaši soseski živeč, trpi pomanjkanje v vsakem obziru? . . .“ (Škoda, da nista precej vpričo gosp. Pirca se tako „ekspektorirala“, bi bil saj videl, koga pred seboj ima!)

*) Dostojna hvala za spačenje imena; „oponašanja“ so „narodovska“ in „uličarska“.

Tem lažem nasproti je pa resnica to-le: Gospod misijonar Pirc ima svojo pokojnino (penzijo), kakor sploh župniki; — podpira ga „duhovsko podporno društvo“, ki mu je 100 gl. dalo že v tem kratkem času, kar je tukaj, in mu bode še, ako bode treba; — dobil je v prvi sili od duhovnov obleke (ravno od onih, ktere je „Narod“ s tako ošabnostjo napadel); — vsega nam ozir do čast. gosp. misijonarja ne dopusti razkladati, rečemo samo to, da to, kar „Narod“ o pomanjkanji v vsakem obziru itd. blodi, je laž, in tisti, ki je pričujoč slišal, kar sta „Narodova“ človeka opraševala, ni nobene besedice slišal, da bi bil gosp. misijonar kaj „tožil“ ali pa rekel, da „mu od nikoder nobena podpora ne prihaja“. Mi smo z gosp. misijonarjem neprenehoma v zvezi in vsacega zagotovimo, da se je vselej še branil kaj sprejeti, in vsako pomoč smo mu morali takorekoč posiliti. Da ni v pomanjkanji, kaže tudi to, da je stroške za tiskane pesmi in za njih vezanje (skup gotovo čez 80 gl.) pri gg. Kleinu in Gerberji kar precej plačal in da bukev noče dati na prodaj, ampak jih zastonj deli.

Stanovanje res ni palača, kakoršnih gosp. misijonar nikoli ni iskal in tudi zdaj na starost ne. Izvolil si je sam stanovanje pri dobri, poštenu nekdanji svoji farmanki s Podbrezja, ki ga ni sprejela iz dobičkarije, ampak iz hvaležnosti za skrbno vodstvo v mladih letih. Da eden bolj odraščanih mladenčev v tisti sobi, kakor stari gospod, po noči spi, to je za gospoda dobro in potrebno. Oskrbeli smo mu pa tudi družega postrežnika, kateri ga spremlja, kadar je gospodu treba, kakor je ravnokar šel z njim na Gorenjsko. Mislilo se je tudi na kako drugo sobo bolj pri tleh, toda poštena postrežnica tudi iz hvaležnosti do svojega dobrega gospodarja noče zapustiti stanovanja, v katerem je že veliko let čisto zadovoljna, gospod misijonar pa bi tudi pri tujih, če še v tako zložni hiši, ne bil tako zadovoljin, kakor je tam. Ako dobri mladenči misijonarja včasih obdajo, da jim pripoveduje dogodbe iz ameriškega življenja, to tudi gospoda samega razvedruje, in ga dela še bolj zadovoljnega, kakor da bi dolge ure samotno čumel.

Iz vsega tega lahko vsak sprevidi, da je bilo „Narodovo“ rogoviljenje prazno in nepotrebno ropotanje. Ta list streže povsod na priložnost, da bi zopet na novo svojo togoto nad „starčkom“ Pijem IX., največim misijonarjem na svetu, razlil, in katoliškemu duhovstvu ktero pritisnil, posebno pa tistim, kateri mu v škodo hodijo, to je, kateri razdirajo njegove nejeverske mreže, ki jih razpenja po naši deželi. Satan se le takrat zadovoljnega čuti, kadar more božjemu kraljestvu kako škodo storiti, in „Narod“, ki je satanov zvest apostelj, pa ravno tako.

Opomnimo naj o tej priliki tudi Slovence, da naj se nikar ne zapisujejo v tisto novo „liberalno mladoslovensko društvo“, ki so ga zdaj na novo ustanovili in ki je katoliški cerkvi ravno tako sovražno, kakor „nemško ustavoversko“ ali „konstitucionalno društvo“. Kričali so zoper „katoliško politično društvo“, dokler ga vlada ni razgnala, in primerjali so poštene katoličane s „humoristi“, zdaj pa hočejo sami zares biti „humoristi“ ter s svojim novim društvom po deželi zoper sv. cerkev gotovo v tem pomenu rogoviliti, kakor rogovili „Narod“ sam in njegov antikristovski „Tednik“. Toraj bodite previdni in varujte se lažnjivih prerokov, ki pridejo k misijonarju Pircu kakor jagnjeta, v „Narodu“ se pa razodenejo za grabljive volkove. Po njih sadu jih spoznavajte.

Iz Gorenjskega, 14. julija. (Izv. dop.) V Polčah se je pred nekaj dnevi zaklala deklica M. Nekoliko časa sem je bila vsa zamišljena in plašljiva, toraj je upati, da je to grozovitno djanje gotovo storila v blaznosti. Bog nas varuj te kuge, ktera se je v sedanjem času začela tako širiti, da je groza!

Ostudno mora pa že vsakemu pametnemu človeku biti, da se, kjer je le mogoče, „das klerikale Regiment“ pritisne, če se tudi tako malo poda, kakor zajcu boben.

Naj si bo dopisun Laibacherce že — ali kdo drug mi vprašamo, kje je tisti klerikalni vpliv, o katerem v dotičnem poročilu čenča? So mar misijoni? so mar zopet jezuiti? Teh zdaj nimamo, gotovo si je pa dopisna in ž njo vsa liberalna druhal mislila: Škoda, da jih ni tukaj, zdaj bi jim zopet eno zasolili. Da bi pa domača duhovna bila „die klerikalen Einflüsse“, to mi ne gre v glavo. Domača duhovna mi ne bota zamerila, da ju tukaj očitno klasificiram. Oba gospoda sta vsega spoštovanja vredna, sta vneta in goreča za dušno zveličanje svojih ovčic, prenapetosti pa boš zastonj pri njima iskal, tiste prenapetosti namreč, ktero si je dopisun domišljeval, da sta omenjeno osebo, Bog zna, kako terpinčila s pobožnimi vajami ali strašila s peklom itd. Oba gospoda pobožna, te lastnosti vendar nimata, kar mi mora vsaki, pritrđiti, kdor ju pozna. Iz tega se vidi, da namen liberalnih brezvernih listov ni noben drugi, kakor blato metati na duhovski stan ter ga obrekovati, kar se le da.

Iz Linca, se „N. fr. Pressi“ poroča, da se je proti škofu Rudigerju začela sodnijska preiskava, češ, da je v neki pridigi rekel: „Sv. oče so bili prisiljeni grajati verske postave švicarske, pruske in ah! tudi avstrijske od letu 1868 in 1874. Ker ste dobri kristjani in ljubite sv. očeta, gotovo ne boste radi spolnovali takih postav.“ Škofu vradno še ni znano, da bi se bila sodnijska preiskava že pričela, pa se bode vedel že opravičiti. Ker nikakor ni verjetno, da bi bil res tako pridigoval, kakor poroča „N. fr. Presse.“

Česka, 17. julija. V Kolinu je pri ožji volitvi zmagal staročeski kandidat Ruml z 99 glasovi proti 78, ktere je dobil mladočeski prvak Sladkovsky. Hujšega vdarca „mladi“ ne bi bili mogli dobiti, nego je propad glavnega njihovega voditelja Sladkovskega. —

Iz Karlovca, 15. julija. (Izv. dop.) Meseca septembra bode okoli Karlovca velik tabor in vojaške vaje, pri kterih se bode udeleževalo blizo 15.000 mož raznih vojaških oddelkov. Tabor se bode širil od Karlovca tje do Turna v granici, dobro uro daleč. Ker pa ne bodo mogli vsi vojaki pod milim nebom stanovati, dobila jih bode vsaka hiša v mestu in okolici nekoliko v stanovanje; za prebivavce gotovo neprijazni gosti. Kakor se piše, prišel bode semkaj sam cesar, ali pa vsaj koji princ cesarske rodovine gledat manevre.

Ugiblje se, se vé da, vsled tega marsikaj, posebno pa se govori o vojski proti Turški. Te glase potrjuje pa tudi ta okolnost, da je pred enim tednom semkaj prišlo 18 štapnih oficirjev, ki imajo nalog ves prostor od Karlovca do Une, turške meje, na tanko izmeriti in napisati nekakšen znak za operacijo proti Bosni. Tudi se mi čudno zdi, da sta letos že dva princa, namreč nadvojda Albrecht in Viljelm granico in Dalmacijo ogledavala ter zkoz Karlovec se nazaj vračala. Tudi sem opazoval, kako so pred dvema letoma mnogo topov in druge strelne priprave vozili skoz Karlovec dalje proti turški meji. To vse so nekakšni

znaki približajoče se hude ure, samo da ne vemo, od kod se bode pridrrvila. Ker pa tudi Turška v Bosni svojo vojsko koncentrira, moremo si po prilici stvar raztolmačiti, kaj vse to pomeni. Je pa tudi čas, da se enkrat ti nesrečni kristjani rešijo turškega jarma in da Evropa sliši glas vpijočih sužnjev, ki vsaki dan več trpe pod brezdušnimi turškimi pašami.

Strašna je sicer vojska in pogubna za vsak narod, ali kjer se je treba boriti za rešitev najsvetejšega, kar človek ima, za vero in narodnost, tam zgine strah pred okrutnim Davorom. Vsi Jugoslovani se bodo vzdignili za ta sveti boj, ki mora poprej ali kasneje priti ter rešiti Jugoslovane. In tako se bode morala azijska druhal, ki že 500 let kakor more Slovence gnjavi, vrniti nazaj v Azijo, na slovanskem jugu pa bode zazoril dan boljše bodočnosti, ktere se moramo tudi mi Slovenci nadjati. Naj bi se izpolnile lepe ali važne besede neumrlega Hrvata bana Jelačića pri tem podvzetju: „Što Bog dađe i sreća junačka!“

Vnanje države.

Pruska, 17. julija. Poglavitni predmet vsim listom je še vedno napad na kneza Bismarka. Ker je nek tirolsk duhoven, Hanthaler po imenu, 13. t. m. meseca ravno bil v Kissingenu in enkrat še ozrl se proti hiši, v kateri Bismark stanuje, imeli so ga za sokrivega ter so ga v Schweinfurtu, kamor se je bil odpeljal, prijeli in zaprli. Pred enim letom se je tudi veliko govorilo, da se je nameravalo Bismarka napasti in tudi takrat so krivdo zavračali na nekega katoliškega duhovnika Korarja Kozmiana, pa preiskava je pokazala, da napad je bil le izmišljen in gosp. Kozmian čisto nedolžen. Tudi zdaj ne moremo verjeti, da bi g. Hanthaler bil sokriv strašne hudobije, ker so katoličanom sovražni listi to novico raznesli po svetu, preden se je bila še začela sodnijska preiskava; od kod bi tedaj to tako za gotovo mogli vedeti? Kako bi bilo tudi verjetno, da je tirolsk duhovnik, ki je že 63 let star, zamogel o napadu dogovoriti se s človekom, ki je daleč na Pruskem doma in je neki že 14 dni v Berlinu prežal na Bismarka? Prav peklenska hudobija tedaj je, da liberalni listi, med njimi tudi „Slov. Narod“, kar na nos na vrat napad na Bismarka podtikujejo katoliškemu duhovniku in za to odgovorno delajo celo katoliško stranko! Ti listi naj bi vsaj pomislili, da vsi politični napadi v novejši dobi, n. p. na Napoleona III., na cesarja Franc Jožefa, na vladajočega princa pruskega, na Bismarka v letu 1866, so se godili iz liberalnih ali narodnih, ne pa katoliških nagibov. — Monakovski „Vaterland“ izreče mnenje, da samokres bil je basan le s papirjem in da je bil napad le komedija izmišljena za to, da bi si Bismark zopet pridobil sočutje nemškega ljudstva. Ljudje, ki so zmožni meni nič tebi nič prvega duhovnika, ki ga dobé, dolžiti, da je napada on kriv, zmožni so tudi kaj takega si izmisliti in človeka za to najeti, kteremu po končani preiskavi dajo priliko oditi v Ameriko in tam mirno živati veliko svoje plačilo. Da je Bismarku taka komedija bila potrebna, razvidi se iz tega, da razkačenost med pruskimi prebivalci čedalje bolj raste in so se v izhodni Pruski ljudje že očitno puntali zaradi nove kmetijske vravnave, ki krati srenjske pravice. — Cesar je 15. t. m. zapustil Išč.

Španjska, 17. julija. Republikanci se še zdaj ne morejo opočiti od strašne zgube

pri Esteli, ter se umičejo proti Ebru. Pred 3 tedni ne bodo mogli pričeti vojske proti Karlismom, katerih glavna armada je sedaj v Biskaji. Ker so pred nekaj dnevi po neki angleški barki dobili 24, eni pravijo celo 27 Krupovih kanon, jim bode še laglje odbijati napade republikancev.

Domače novice.

(Kako mislijo naši liberalci glede izobraževanja mladine) Prijatelj našega lista nam piše: Nedavno me je šetajočega po bližnji okolici ljubljanski prijela žeja, ker je solnce močno pripekalo. Da bi jo potolažil, vkrenem na vrt, kjer se toči hladilno pivo, ter se vsedem k mizi, kjer je znanec moj sedel. Kmalu za mano pride več ljubljanskih „intelligenclerjev“, ki zasedajo drugo mizo, ne daleč od naju. Dasi ravno nisem na ušesa vlekel njihovega pogovora, ker to moja šega ni, me vendar zadenejo neke besede, ki prilete od one mize tako, da pretrgam pogovor z znancem. Govorili so ravno o sinu nekega ljubljanskega trgovca, ki se je skusil umoriti s tem, da si je žile prerezal, a bil je še o pravem času ote. „To hudodelstvo na samem sebi — nadaljuje pripovedovalec — je mladenič poskusil zaradi tega, ker je videl v posebnem oddelku Desort-ovega anatomičnega muzeja stvari, ki so mu glavo zmešale in ga skoro do obupanja ostrašile.“ — „No glejte,“ se oglasi mudrijan z debelim glasom, „to je vse zato, ker se otrokom v šoli vse prikriva, kar se tiče človeškega života in njegovih bolezni. Ko bi se že v šoli otrokom take reči kazale, bi pač ne prišli ob pamet, če jih potem nenadoma vidijo ali sami na sebi dežive.“ — „Dokler bodo „farji“ v šolah imeli kaj govoriti,“ zagromi tretji, „tako dolgo se take reči otrokom v šoli ne bodo smele razlagati, še manj pa kazati. Dandanes, v dobi omike in splošnega napredka, je pač potrebno, da se že otroci v šoli vsega uče, kar bi utegnili potrebovati, in to je tudi naravoslovje gledé človeškega trupla.“

„Da, da, tako je, tako bi moralo biti.“ doni iz vsih ust. Jaz in moj znanec se pogledujeva in potipljeva za uho, če sva res prav slišala. Na to si malo bolj na tanko ogledava „intelligentno“ (ka-li) družbo prečudno in — kaj zagledava med njo! Gospoda, ki je zdaj odbornik mesta ljubljanskega ali mestni oče, in družega, ki je dalje časa bil, pa zdaj ni več.

Ti možje so toraj te misli, da bi se ne mara Desortov anatomični muzej, posebno pa „skrivni kabinet“ nakupil za ljubljanske šole! Groza naju obide, izpijeva, vstaneva in greva, kajti duh, ki je prihajal od one mize, nama je bil nestrpljiv.

Razne reči.

— Srbski knez Milan je 15. t. m. srečno došel v Išel.

— Angleški kraljevič je na čast kraljeviču nemškemu in njegovi soprogi 14. t. m. napravil sijajno veselico na vrtu v Chiswicku.

— Amerikansko mesto Chicago je 13. t. m. zopet pogorelo. Ogenj je uničil čez 20 ulic, eno cerkev, pošto in 4 velike gostilnice. Tudi 4 gasitelji so zgubili življenje.

— Dunajski listi poročajo o neki dogodbi, ki je vso policijo v sapo spravila. Prijeli so namreč človeka, kateri je obstal, da se je zmenil z nekim drugim človekom, o katerem

se pa zdaj ne vé, kje biva, na vrtu v Schönbrunn-u, „da bosta napadla cesarja — ali sploh kakega bogatina umorila in oropala“. Po natančnih pozvedbah pa se je pokazalo to-le: Nek zavoljo goljufije že kaznovan čevljarski pomagač, zdaj brez zasluška, je prišel policiji v pest in povedal, da je naletel na človeka, ki cesarju po življenji streže. Ta izpovedba pa je bila laž, kakor se je kmalo pokazalo, ko so ga ostro prijeli. Prašan, zakaj je lagal, pravi, da se mu je hrana in stanovanje v kaznilnici v Steinu, kjer je bil že zaprt, tako dopadlo, da si želi tje nazaj priti, zato si je izmislil laž o napadu na cesarja. Opomniti je, pravi „N. fr. Presse“, da se pogosto pripeti, da ljudje, ki nimajo zasluška, storé hudodelstva razžaljenja cesarja ali bogoskrunstva samo iz tega namena, da bi se, posebno čez zimo, nasitovali na državne stroške. Pri tem so pa ti kandidati za kaznilnice tako izvedeni, da se ne pregreše više, nego da dobé kaznen, ktere si želé. Bi toraj ne bilo potrebno, da bi se ječe poostrile.

Eksekutivne dražbe.

22. julija. 3. Jan. Mežik-ovo iz Rateč (4315 gl.) v Kranjski gori. — 3. Luk. Ježek-ovo in Luk. Kozjek-ovo, — 3. Jan. Severjevo iz Vižmarjev (610 gl.), — 3. Marije Nekerman-ove, — 2. Jul. Majerjevo (68 gl.), — 3. And. Zdravje-vo iz Gorčice (2134 gl.), — 1. Ant. Berčan-ovo iz Brezja (3298 gl.), vse v Ljubljani. — 1. Ivan Pavšič-ovo iz Jame (230 gl.) v Novomestu. — 2. Fr. Valandovo (1329 gl.) v Žužemberku.

23. julija. 3. Jan. Volf-ovo iz Sargarjev (650 gl.), — 2. Mart. in Marije Belan-ove z Vrha (415 gl.), obe v Kočevji. — 2. Terez. baronese Feldeg-ove gozd in vinograd (110 gl.) v Litiji. — 2. Mih. Gašperlin-ovo iz Poženika (3687 gl.) v Kranji.

Denarstvene cene.

15. julija.

Državni fond.		Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta		70 35	70.45
5% renta v srebru		75 50	75.60
Srečke (lozi) 1854. l.		109.—	109.50
„ „ 1860 l. cel.		109.75	110.25
„ „ 1860 l. petinke		113.50	114.—
Premijski listi 1864. l.		133 75	134.25
Zemljiščine odveznice.			
Štajarske po 5%		93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%		86.50	—
Ogerske po 5%		76.50	77.—
Hrvaške in slavonske po 5%		78.—	78.—
Sedmogradske po 5%		73 50	74.—
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		979	980
Unionske banke		122 25	122.75
Kreditne akcije		230.75	231.—
Nižoavstr. eskomptne družbe		875.—	885.—
Anglo-avstr. banke		155.—	155.50
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gl. a. v.		161.—	162.—
Tržaške „ 100 „ k. d.		106.—	106.50
„ „ 50 „ „		52.—	53.—
Budenske „ 40 gl. a. v.		22.—	23.—
Salmove „ 40 „ „		31.—	32.50
Palffy-jeve „ 40 „ „		23.50	24.—
Clary-jeve „ 40 „ „		26.—	26.50
St. Genois „ 40 „ „		22.50	23.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „		18.—	19.—
Waldstein-ove „ 40 „ „		22.50	23.—
Srebro in zlato.			
Ces. cekini		5.32	5.33
Napoleonsdor		8.90	8.91
Srebro		104.75	104.90

Jurii Dornik-ova

zaloga olja
v Trstu.

Pošilja se s poštanim povzetjem (Postnachnahme), s plačano colnino, voznino (poštino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastonj in franko. (4—24)

Telegrafične denarne cene

16. julija.

Papirna renta 70 55. — Srebrna renta 75.65. — 1860letno državno posojilo 109 75. — Bankine akcije 975 — Kreditne akcije 234.75. — London 111.30. — Srebro 104.30. — Ces. kr. cekini — — — — Napoleon 8.87.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k							
	Pšeniče	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Prosa	Soršice
v Ljubljani	3.50	2.10	1.90	1.20	2.35	2.40	2.40	2.50
v Kranji	—	—	—	—	—	—	—	—
v Lohi	3.80	2.70	2.50	—	2.80	2.85	2.90	—
v Novomestu	3.60	3.00	2.10	1.40	2.70	2.60	2.45	2.80
v Sodražici	4.25	2.60	2.20	1.30	2.60	—	2.50	—
v Mariboru	3.70	2.65	2.00	1.80	2.65	2.25	2.30	—
v Ptujju	3.38	2.69	2.25	1.75	2.40	2.25	2.50	—
v Celji	3.50	2.25	2.20	1.10	2.50	2.80	2.20	—
v Celoven	3.75	2.56	2.66	1.48	2.70	2.40	—	—
v Trstu	3.80	2.15	—	1.75	2.63	—	—	—
v Zagrebu	—	—	—	—	—	—	—	—
v Sisaku	—	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	3.43	1.50	1.50	1.40	2.55	2.45	—	—
na Dunaju	3.75	2.25	1.80	1.20	1.84	—	—	—
v Peštu	3.90	2.65	—	1.40	2.15	—	—	—
v Pragi	3.65	3.05	2.33	1.90	—	—	—	—
v Gradcu	3.90	2.50	—	1.65	2.55	—	—	—

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Lohi	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptujju
Masla funt	0.50	0.45	—	0.50	0.40	—	—	—
Špeha „	0.44	0.44	—	—	0.44	0.40	0.44	0.40
Leče mernik	3.30	—	—	—	—	—	—	—
Krompirja „	1.50	—	—	—	1.20	1.50	1.00	1.25
Fižola „	3.25	3.00	—	—	3.00	—	—	—
Sena cent	1.00	1.10	1.40	1.00	0.80	1.50	1.10	2.00
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	—	—	—	—	—	—	—	—
Govedinefunt	0.30	0.26	—	—	—	0.28	0.28	0.30
Teletice „	0.31	0.30	—	—	—	0.28	0.28	0.26
Jaje za 10 kr.	7	6	—	—	6	—	—	—

V Trstu: Olje dalmatinsko po 30, najboljšo po 41—45 gl., sladkor 29—21 gl., kava Rio 45—60. Java po 64 gl., rajž 10—12 gl. cent. Petrolej 10—12 gold. cent.

Najlepši, najcenejši
iz železa vlti

spominjki
(monumenti),
križi za altarje in veliki
križi za pokopališča,

izgotovi eni z najstarejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno pozlačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najnižji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi c. k. priv. z železa vlti podlage (stala — mesto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u.

mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in njegovi zalogi križev (auf der Schmelz) nasproti vhodu pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napisi se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlato pisavo ali pa z izbuknjeno vltimi in pozlačenimi črkami, kar najhitreje mogoče. Obrisi in zapisi cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo. (9—20)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.